

23.05.2023

Asia/5

§ 97

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto vihreiden valtuustoryhmän aloitteesta ratkaisuja varhaiskasvatuksen kriisiin

HEL 2023-002432 T 00 00 03

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Pöydällepanoehdotus:
Jussi Chydenius: Pyydän asian pöydälle.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Petteri Räisänen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 20349
petteri.j.raisanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Ryhmäaloite 15.02.2023 Vanhanen Reetta Ratkaisuja varhaiskasvatuksen kriisiin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa lausunnon vihreiden valtuustoryhmän aloitteesta ratkaisuja varhaiskasvatuksen kriisiin.

Vihreä valtuustoryhmä esittää palkkaohjelman jatkamisen lisäksi seuraavia alla olevia toimia varhaiskasvatuksen kriisin ratkaisemiseksi. Helposti toteutettavat parannukset tulisi toteuttaa toimialalla nopealla aikataululla ja pidemmän tähtäimen toimenpiteistä on esitettävä toteuttamisedellytykset, aikataulu ja arvio kustannusvaikutuksista.

- Ylitöiden, vuoromuutosten ja lisätöiden korvausten kehittäminen kilpailukykyisiksi
- Mitoitusten tiukentamisen vaikutusten ja toteuttamisedellytysten arviointi. Eduskunnassa käsiteltäneen ensi vaalikaudella kansalaisaloite varhaiskasvatuksen henkilöstömitoituksen tiukentamisesta. Helsingin tulisi varautua mitoitus tiukenta-

miseen.

- Palvelukeskuksen päiväkotiapulaisten lisääminen ja toimenkuvan laajentaminen avustavaan työhön.
- Sijaisjärjestelyjen vahvistaminen edelleen, jotta vakituista henkilöstöä ei tarvitsisi siirtää talosta toiseen
- Rekrytoinnin kehittäminen, tarvittaessa myös rekrytointipalveluita käyttäen
- Päiväkotien pihojen kunnossapidon parantaminen.
- Lähipäiväkotipaikkojen lisääminen, jotta lapsille voidaan taata laadukkaat tilat ja perheille sujuva päiväkotimatka
- Henkilöstön työhyvinvointiin panostaminen, työhohjauksen, perehdytyksen ja mentoroinnin kehittäminen
- Henkilöstön kouluttautumismahdollisuuksien edistäminen
- Matalan kynnyksen tapoja kerätä henkilöstöltä palautetta ja kehittämissihtotuksia
- Hallinnollisen työn vähentäminen päiväkodeissa, tuen tarjoaminen päiväkotien johtajille
- Työsuhde-etujen laajentaminen: vaateraha, joukkoliikennelippu koko henkilöstölle, kulttuuri- ja liikuntaedun vakinaistaminen

Seuraavassa katsaus aloitteessa esitettyihin toimenpiteisiin.

- Palkkakehitysohjelman jatkaminen

Aloitteessa mainittua palkkakehitysohjelmaa tulee varhaiskasvatuksen osalta jatkaa. Palkkakehitysohjelmaa toteutetaan osana kaupungin kokonaisuutta.

- Ylitöiden, vuoromuutosten ja lisätöiden korvausten kehittäminen kilpailukykyisiksi

Työaikakorvausten ja työvuoromuutosten osalta noudatetaan KVTES:n määräyksiä. Hälytysraha on käytössä KVTES:n ehtojen mukaisesti.

- Mitoituksien tiukentamisen vaikutusten ja toteuttamisedellytysten arviointi. Eduskunnassa käsiteltäneen ensi vaalikaudella kansalaisaloite varhaiskasvatuksen henkilöstömitoituksen tiukentamisesta. Helsingin tulisi varautua mitoituksien tiukentamiseen.

Henkilöstömitoituksen muuttaminen ryhmäkohtaisiksi nykyisen yksikkökohtaisuuden sijaan tarkoittaisi, että jokaisessa lapsiryhmässä työskentelisi arviolta yksi kelpoinen työntekijä lisää. Muutos kasvattaisi henkilöstömäärä 33 prosenttia, mikä tarkoittaisi vuosikustannuksena 69,7 miljoonaa euroa.

Nykyisessä henkilöstötilanteessa ehdotettu muutos ei ole mahdollista toteuttaa. Pelkästään kuuden suurimman kaupungin osalta tarvitaan yli

9000 uutta varhaiskasvatuksen korkeakoulutettua ammattilaista vuoteen 2030 mennessä, jotta täytetään nykyisin asettamat kelpoisuusehdot. Tätä määrää ei tulla saamaan edes nykyisillä koulutusmäärillä. Varhaiskasvatus ei kestä mitään henkilöstömitoitukseen liittyviä tiukennuksia. Tässä vaiheessa tarvitaan työrauhaa sekä valtakunnallisia päätöksiä turvata riittävä määrä koulutettua henkilöstöä varhaiskasvatukseen.

- Palvelukeskuksen päiväkotiapulaisten lisääminen ja toimenkuvan laajentaminen avustavaan työhön.

Päiväkotiapulaisten tehtävä on ollut pitkään puhtauspalvelutehtävä. Päiväkotiapulaiset siirtyivät vuonna 2022 kasvatukseen ja koulutuksen toimialalta Palvelukeskus Helsinkiin.

Varhaiskasvatuksessa ei ole käytössä lapsiryhmämitoitukseen kuulumatonta avustavaa ns. varhaiskasvatuksen apulaisten tehtävää. Uuden tehtävän käyttöönotto edellyttäisi tehtävän ja palkan määrittelyä, resurssin lisäämistä uusien henkilöiden palkkaamiseksi sekä riskien arviointia siitä, veisikö uusi tehtävä hakijoita varhaiskasvatuksen lastenhoitajien tehtäviin hakeutuvista. Varhaiskasvatuksen lastenhoitajatehtävä on yksi toimialan työvoimapulatehtävistä ja turvaa lakisääteistä mitoitusta.

- Sijaisjärjestelyjen vahvistaminen edelleen, jotta vakituista henkilöstöä ei tarvitsisi siirtää talosta toiseen

Varhaiskasvatuksen suurin ongelma on, että kasvatus- ja hoitohenkilöstöä ei ole riittävästi saatavilla. Varhaiskasvatuksen sijaisjärjestelyt perustuvat omiin varahenkilöihin, Seuresta tilattaviin sijaisiin sekä nopean avun lastenhoitajatoimintaan. Toimialalla on tavoitteena lisätä yksiköiden omia varahenkilöitä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on kilpailuttanut henkilöstövälityspalvelun ruotsinkielistä varhaiskasvatusta varten. Varhaiskasvatuksessa on tärkeä jatkaa sijaistoiminnan kehittämistä vastaamaan päiväkotien tarpeita, tuomaan turvaa kiireellisimpiin tilanteisiin ja henkilöstön liikkuvuuden vähentämiseksi. Sijaismalleja on kehitetty vuosittain ja tätä kehittämistyötä jatketaan.

- Rekrytoinnin kehittäminen, tarvittaessa myös rekrytointipalveluita käyttäen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla jatketaan työtä henkilöstön saatavuuden parantamiseksi kehittämällä ja kokeilemalla erilaisia rekrytointimenettelyjä.

Varhaiskasvatuksen henkilöstöpula on vakava, joten saatavuuden parantamiseksi tarvitaan myös uusia keinoja. Osa-aikatyön mahdollista-

23.05.2023

Asia/5

mista varhaiskasvatuspalveluissa tulee entisestään edistää. Vieraskielisten työntekijöiden rekrytointien edistämiseksi tarvitaan kaupungille systemaattinen kielikoulutusmalli. Alanvaihtajille suunnattua oppisopimuskoulutusta tulee jatkaa myös vuonna 2024. Oppisopimuskoulutuksen kustannukset ovat noin 1 miljoonaa euroa ja ne jakautuvat kahdelle vuodelle.

- Päiväkotien pihojen kunnossapidon parantaminen.

Päiväkotien parannuksia on tehty muutamina viime vuosina keskimäärin kahdeksan isompaa korjaushanketta ja kahdeksan pienempää. Pihojen korjaustarvetta arvioidaan säännöllisesti yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan, kaupunkiympäristön toimialan ja Staran kesken. Stara tekee vuosittaiset pihojen tarkastukset. Pihojen peruskorjaustarpeet suunnitellaan nykyisin kolmelle seuraavalle vuodelle etukäteen. Vuosille 2024–2025 on esitetty yhteensä noin 2 miljoonaa euroa lisämäärärahaa pihojen parantamiseen.

- Lähipäiväkotipaikkojen lisääminen, jotta lapsille voidaan taata laadukkaat tilat ja perheille sujuva päiväkotimatka

Kaupunkitasolla on vuosille 2023–2025 suunnitelmissa noin 2300 uutta varhaiskasvatuksen tilapaikkaa. Uusia tilapaikkoja on tulossa enemmän kuin mitä väestön kasvu on. Tämä mahdollistaa lähipäiväkotiperiaatteen toteutumisen nykyistä paremmin sekä edistää varhaiskasvatuksen osallistumisasteen kasvun mahdollisuuksia. Kaupunkiympäristön toimialan kanssa on sovittu, että uusien tilojen valmistumisen aika-tila-tila käydään säännöllisesti yhdessä läpi.

- Henkilöstön työhyvinvointiin panostaminen, työnohjauksen, perehdytyksen ja mentoroinnin kehittäminen

Työhyvinvoinnista keskustelua käydään työyhteisöissä Kunta10 tuloksien ja työhyvinvointisuunnitelman käsittelyssä, joissa mietitään oman työhyvinvoinnin edistämisen toimenpiteitä. Yhteisistä asioista keskustellaan työpaikalla myös yhteistoiminnassa. Varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön kohdennetun työyhteisötuen toimintamalli, jonka avulla henkilöstökyselyiden sekä muiden mittareiden perusteella työyhteisön tuen tarpeeseen reagoidaan systemaattisesti ja oikea-aikaisesti.

Koulutukseen ja työnohjaukseen on suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa varattu yli 0,3 miljoonaa euroa vuonna 2023.

Työsuhteen alun mentorointiin on kiinnitetty huomiota ja henkilöstöllä on mahdollisuus vertaismentorointiin.

Työyhteisöillä on vuonna 2023 myös lähes puolet enemmän rahaa käytössä yhteiseen virkistystoimintaan. Lisäksi toimialan työyhteisöt ovat voineet käyttää virkistysrahaa yhteiseen kulttuuri- tai liikkumisaktiiviteettiin.

Työsuhteen alun perehdytykseen on kiinnitetty huomiota. Uusi vuonna 2022 Kuntatyö 2030 -palkinnon saanut varhaiskasvatuksen perehdytysmalli vakiinnutetaan osaksi uuden aloittavan työntekijän perehdytystä.

Yksi keskeinen työhyvinvointitekijä on sijaistoiminnan toimivuus ja mahdollisuus keskittyä päiväkodissa omaan työhön ja lapsiryhmään. Tähän liittyy sijaistoiminnan kehittäminen vastaamaan päiväkotien tarpeita ja tuomaan turvaa kiireellisimpiin tilanteisiin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä henkilöstön työhyvinvointiin panostamisen osana henkilöstön veto- ja pitovoimaa.

- Henkilöstön kouluttautumismahdollisuuksien edistäminen

Varhaiskasvatuksen henkilöstön eri koulutuspolkuja työvoimapulatehtäviin on tuettu viime vuonna noin miljoonalla eurolla. Ratkaisuja varhaiskasvatuksen työvoimavajeeseen haetaan jatkuvasti oppisopimuskoulutuksilla sekä omien työntekijöiden monimuotokoulutuksia tukemalla.

Varhaiskasvatuksessa tuetaan edelleen henkilöstön pätevoitymistä varhaiskasvatuksen opettajaksi myöntämällä palkkaetuja (74 päivää) yliopistojen 1000+ hankkeen kasvatustieteen kandidaatin tutkinnon opintoihin ja maksamalla koulutukseen hakeutumiseen liittyviä avoimen yliopiston kurssimaksuja. Tavoitteena on myös lisätä varhaiskasvatuksen sosionomien määrää ja henkilöstön pätevoitymistä varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävään monimuotokoulutuksissa myöntämällä palkkaetuja (74 päivää) opintoihin sekä maksamalla koulutukseen hakeutumiseen liittyvät polkuopinnot. Päiväkodin johtajien ja varajohtajien pätevoitymistä kasvatustieteen maisteriksi tuetaan.

Henkilöstölle järjestetään monipuolista täydennyskoulutustarjontaa. Koulutukset painottuvat muun muassa pedagogisen perusosaamisen vahvistamiseen, digitaitojen vahvistamiseen sekä lasten ja henkilöstön hyvinvoinnin edistämiseen. Uutena toimenpiteenä käynnistetään henkilöstölle suunnatut ammatillisen työkielen koulutukset.

- Matalan kynnyksen tapoja kerätä henkilöstöltä palautetta ja kehittämissihtotuksia

Työntekijöiden näkemykset työolojen parantamiseksi otetaan säännöllisesti esille varhaiskasvatuksessa työpaikkakokouksissa. Henkilöstön kehittämisehdotuksia ja ideoita kerätään henkilöstön Ideapaahdimon kautta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on panostettu toimiviin yhteistoimintarakenteisiin, joihin osana arjen yhteistoimintaa kuuluu yhteistoimintaparitoiminta sekä varhaiskasvatusalueiden yhteistoimintafoorumit. On tärkeää, että näitä foorumeja hyödynnetään henkilöstön osallisuutta vahvistavina ja niissä keskustellaan henkilöstön näkemyksistä muun muassa työolojen kehittämiseksi. Osallistaminen ja tiedonkulkua organisaation eri tasoilla on tärkeää.

Onnistumiskeskustelut ja niihin kuuluvat varttikeskustelut käydään vuosittain esihenkilön kanssa, ja myös niissä voi nostaa esiin palaute- ja kehitysluontoisia asioita.

Kaupungilla on kaksi kaikille yhteistä henkilöstökyselyä: Fiilari ja Kunta10-tutkimus. Kyselyitä hyödynnetään sekä työyhteisöissä että laajemmin kaupunkitason toiminnan kehittämisessä. Toteutamme Fiilari-kyselyn syksyllä 2023.

- Hallinnollisen työn vähentäminen päiväkodeissa, tuen tarjoaminen päiväkotien johtajille

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on vahvistettu varajohtajamallia päiväkodin johtajien johtamisen tueksi. Kohdennetun työyhteisötuen avulla on tuettu hyvää esihenkilötyötä ja pedagogista johtamista päiväkodeissa. Päiväkodin johtajille on kohdennettu Sarastia-sihteeritiimistä kahdeksan henkilön työpanos tukea helmikuusta 2023 alkaen. Tuki on käytössä osana Sarastia-tilanteen vakauttamista vuoden 2023 ajan. Päiväkodinjohtajat saavat tästä vuodesta alkaen apua myös määräraikaisten työntekijöiden rekrytointiin HR:n saatavuustiimistä.

Päiväkodin johtajan työnkuvaa arvioidaan osana varhaiskasvatuksen johtamisen kehittämistä ja rakenteiden arviointia.

- Työsuhde-etujen laajentaminen: vaateraha, joukkoliikennelippu koko henkilöstölle, kulttuuri- ja liikuntaedun vakinaistaminen

Helsingin kaupungilla on lähtökohtana, että henkilöstöedut määräytyvät koko henkilöstölle. Varhaiskasvatuksen henkilöstölle maksettavan vaaterahan kokonaisuutta tulee tarkastella ja kehittää kaupunkitasoisesti. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen henkilöstölle maksettavan 260 euron suuruisen vaaterahan kustannusvaikutus olisi 1,83 miljoonaa euroa vuosittain. Kaupunginkanslia selvittää henkilöstöetujen kilpailukykyä huomioiden henkilöstön veto- ja pitovoimatekijät sekä henkilöstö- ja luontoisetujen verotus.

23.05.2023

Asia/5

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausunnon vihreiden valtuustoryhmän aloitteesta ratkaisuja varhaiskasvatuksen kriisiin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Petteri Räisänen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 20349
petteri.j.raisanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Ryhmäaloite 15.02.2023 Vanhanen Reetta Ratkaisuja varhaiskasvatuksen kriisiin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano